

PAKS - Sárgödör tér

Paks építészeti örökségének egyik ékköve ez a kis pincefalu a városban. Az egyedülálló hangulatú teret az elmúlt századokat idéző szorosan egymás mellé-mögé épült 66 présház veszi körül, de szép pincék találhatóak még a környező utcákban is.

A Sárgödör tér nevét a pincék építésekor kitermelt löszös anyagról, a „sárga földről” kapta. A gazdák pincéiket a löszös talajba vájták, innen hordták el és használták fel házak építésére, falazásra, vakolásra, tapasztásra és természetesen a présházak falainak kialakítására.

A hangulatos présházak között sétálva lehetőség van pincelátogatásra és a pincében érlelődő borok kóstolására. Az elmúlt húsz évben a présházak újból gazdákra találtak, ismét eredeti rendeltetésüknek megfelelően használják azokat. A város önkormányzata a teret 1999-ben vonta védelem alá. Az épületeket felújították, a tér megújult. Azóta városi, egyesületi rendezvények, baráti társaságok találkozójának helyszíne.

A **Paks Sárgödör Téri Présháztulajdonosok Egyesülete** 2001-ben alakult, de tevékenysége jóval korábbról számítható. Az egyik legaktívabb paksi civil szervezet, mely a Sárgödör tér szépségének kialakításáért és a paksi bor jó hírének ápolásán munkálkodik. Az egyesület célul tűzte ki a Sárgödör tér felújítását, közművesítését, a jó minőségű borok készítését, a paksi bor régi jó hírnevének visszaszerzését, a kulturált borfogyasztás terjesztését, valamint a Sárgödör tér, mint Paks nevezettségének megismertetését a városba látogatókkal. Gondos gazda módjára szívén viseli a tér sorsát, gondozott környezetét. Tevékenységének köszönhetően valósult meg a Sárgödör téren az ivóvíz-, a csatorna-, a villany- és az úthálózat, és ezzel Paks igazi gyöngyszeme, nevezetessége, közösségi rendezvényeinek hangulatos színhelye méltó körülmények közé került. Múltbéli építészeti értékét megőrizve elnyerte a mai kor által megkívánt színvonalat.

A Sárgödör Téri Présháztulajdonosok Egyesülete nem csak magukért, hanem a városért, az ott élőkért munkálkodik, terjesztve ezzel Tolna megye helytörténeti,

kulturális értékeinek, a borvidék vendéglátóinak jó hírét. Mindezt, ellenszolgáltatás, költségtérítés nélkül! Az egyesület csupán a tagdíjból és némi támogatásból tartja fenn magát. A csekély anyagi háttérrel mégis hatalmas kulturális értéket tudott létrehozni.

Épített környezet

A présházak homlokzata korabeli, eredeti állapotot idéz. A szorosan egymáshoz illeszkedő házacsok barátságos hangulatot, a zöld cserjékkel, tarka virágokkal borított tágas tér pedig a közös mulatozás örömét, vidámságát villantja elének. A Sárszegi téri présház sor szép látványossága, hangulatos része a városnak, és nem csak a szüret idején kerül a középpontba, hanem egész évben. A paksi Sárszegi téren 1800-as években és azt követően épült présházak által létrejött „pincefalu” az idők folyamán leromlott. A 90-es évek végére egyre több présház tulajdonos tekintette szívügyének nem csak saját présházának, hanem a térnek, mint Paks nevezetességének a sorsát, ezért egyesületbe tömörültek.

Az elmúlt években az egyesület komolyan támogatta városát a Virágos Városok Program keretében, és díszítette, virágosította a Sárszegi teret. Ezzel is hozzájárult ahhoz, hogy Paks elnyerte Magyarország legszebb virágos városa címet, és a nemzetközi megmérettetésen ezüst diplomát szerzett.

Helytörténet

Az egyesület igyekszik megőrizni a Sárszegi tér helytörténeti értékeit. A Sárszegi tér hajdan kettős célt szolgált. Egyrészt mezőgazdasági termények tárolásához gödröket, ill. bor tárolásához pincéket lehetett itt vájni, másrészt az innen kikerült

földből házépítéshez alkalmas sarat, építőanyagot tudtak nyerni. Adva volt tehát a gödör, és az onnan kikerülő földből készített építőanyag, a sár, innen ered a Sárgödör tér elnevezése. A pincékben kezdetben csak tárolták a bort, később vált a borkészítés színhelyévé ez a terület, amikor is sorra épültek a prэшázak a különleges formájú, két egymáshoz kapcsolódó szilvamaghoz hasonlító téren. A löszfalba vájt, kézzel kidolgozott pincék helyi sajátosságként, érdekességként jelennek meg. A téren ma 110 prэшázhely és 90 működő prэшáz van. Az elkészült infrastruktúra sokak számára vonzó, ma már a Sárgödör téren háztulajdonosnak lenni, presztízs értékkel bír.

Vendégvárás

A Sárgödör tér egyre ismertebb a városba és az atomerőműbe látogató, hivatalos úton lévők között, akik örömmel veszik a borospincékbe való látogatást is. Paks külföldi testvérvárosainak küldöttsége, az atomerőmű más országból érkező szakembergárdája gyakran megfordul a Sárgödör téren. A "paksi borbarangolás", borkóstoló is egyre népszerűbb az idelátogatók körében. Az egyesület azon van, hogy tiszta, kulturált környezetet nyújtson, s nagyszerű borokkal, ételekkel és programokkal tegye felejthetetlenné a kikapcsolódást. Az egyesület jó kapcsolatot ápol a Paksi Atomerőmű Zrt.-vel, Paks város Önkormányzatával, a Paksi Turizmusért Egyesülettel, a Hegyközséggel és sok más intézménnyel, céggel.

PROGRAMOK

Rendhagyó borverseny

A tér közösségi rendezvények színhelyévé vált. Minden tavasszal megrendezik a rendhagyó borversenyt, ahol minden benevező gazda egyben bírálhatja, pontozhatja is a borokat. Ez a minél jobb minőségű borok készítésére sarkallja a helyi boros gazdákat. A színvonal folyamatosan emelkedik, ezt bizonyítja, hogy egyre több paksi borász mutatkozik be országos borversenyeken és szerez kimagasló elismeréseket.

Országos Siller Fesztivál

Siller
ORSZÁGOS SILLERFESZTIVÁL
PAKS

A paksi Sárgödöri Préháztulajdonosok Egyesületének munkája a nemzetközi szakma körében is egyre népszerűbb! 2008 óta, június első hétvégéjén professzorok, egyetemi tanárok nagynevű borászok jönnek a bor bírálat lebonyolításához az ország minden részéről, Erdélyből, Felvidékről, Vajdaságból, sőt még Németországból is hoznak sillereket. Pénteken van a szakmai nap, délelőtt borverseny, délután siller konferencia, szombaton pedig népünnepély várja az idelátogató vendégeket, akik ingyen megkóstolhatják a száz legjobb sillert!

A Siller Fesztivál az Egyesület legnagyobb rendezvénye, mely az elmúlt évek során folyamatosan fejlődött, ezáltal a paksi borok népszerűsítésének fő eszközévé vált!

Márton napi Újboráldás

Márton napkor rendezti az egyesület az újboráldást, mely nagy népszerűségnek örvend! Az újboráldás első helyszíne egy prэшáz volt, amit hamar kinőt, ma már a Sárgödör téren felállított hatalmas sátorban tartják. A borünnep keretében mindig színvonalas a program! Az előadók verseket, bordanokat, zenés műsorokat mutatnak be, azt követően ökumenikus boráldásra kerül sor, majd ünnepélyesen csapra verik hordókat, melynek tartalmával kínálják a vendégeket. A Márton-napi boráldásra minden paksi bortermelő elhozhatja saját borát, és az asztalon, a hordó mellett elhelyezheti borospalackját.

Kapcsolat, elérhetőség:

Paks Sárgödör téri Prэшáztulajdonosok Egyesülete

Elnök: Leber Ferenc, telefon: 20/916-2534

Alelnök: Polgár Zoltán, telefon: 20/910-8601

Internet: www.sargodor.hu

Facebook: <https://www.facebook.com/sargodorter.egyesulete>